

**Juli
2019**

Notitie Beleid Jonge Kind

Een vliegende start voor ieder kind

Inhoud

Inleiding.....	3
1 Doelstelling.....	4
1.1 Doelstelling PPO Rotterdam.....	4
1.2 Doelstelling beleid Jonge Kind.....	4
2 Werkwijze.....	5
2.1 Werkwijze PPO Rotterdam.....	5
2.2 Werkwijze Jonge Kind.....	5
3 Communicatie.....	7
Bijlage 1.....	9

Inleiding

De ontwikkeling van het jonge kind staat volop in de aandacht. Uit onderzoeken blijkt telkens weer hoe belangrijk het is om in de eerste levensjaren een stevig fundament te leggen voor verder leren en ontwikkelen. Dat continuering van deze aandacht voor het jonge kind in het Rotterdamse veld voor voor- en vroegschoolse educatie benodigd is, blijkt uit een aantal ontwikkelingen:

- een toename van het aantal thuiszittende kleuters;
- een aantal (jeugdzorg)voorzieningen voor kleuters is weggevallen of is veranderd qua doelstelling en/of opvangperiode (behandel- en opvangplekken voor kinderen tot 4 jaar met lichte tot matige problematiek zijn vaak niet lang genoeg beschikbaar (max een jaar) en MKD's en BEO-groepen hebben vaak een wachtlijst);
- de kleuterafdelingen op SO cluster 4 en cluster 3 ZML-scholen zitten vol;
- een toenemende handelingsverlegenheid t.a.v. kleuters (zowel bij leerkrachten/pedagogisch medewerkers als bij jeugdzorg).

PPO Rotterdam is het samenwerkingsverband passend onderwijs voor de sector primair onderwijs in de stad Rotterdam. PPO richt zich op het vinden van een passende onderwijsplek voor ieder kind, waar mogelijk in het regulier onderwijs in de eigen wijk (regulier waar het kan, speciaal als het moet). Eén van de belangrijkste momenten bij het vinden van die passende onderwijsplek, is de start van een kind op school. Zeker voor kinderen met een specifieke onderwijsbehoefte is dit een extra kwetsbaar moment.

Van oudsher investeerde PPO Rotterdam op deze overgang door de inzet van Voorschools Maatschappelijk Werk (VSMW) op de Rotterdamse kinderdagverblijven en peuterspeelzalen. In 2018 heeft PPO besloten om haar activiteiten in het voorschoolse veld met ingang van het schooljaar 2019/2020 anders in te richten (zie bijlage 1 voor een nadere toelichting hierop). De focus ligt hierbij niet meer zozeer op het middel (de inzet van VSMW), maar veel meer op het doel: een vliegende start voor ieder kind.

In voorliggende notitie wordt het beleid 'Jonge Kind' nader uitgewerkt.

1 Doelstelling

1.1 Doelstelling PPO Rotterdam

PPO Rotterdam is het samenwerkingsverband van alle reguliere basisscholen, inclusief de scholen voor speciaal basisonderwijs en scholen voor cluster 3 en 4 onderwijs in de stad Rotterdam. Het betreft in totaal ruim 50.000 leerlingen die vallen onder 20 schoolbesturen, bestaande uit ruim 200 scholen.

De visie van het samenwerkingsverband PPO Rotterdam luidt: *'ieder kind een passende onderwijsplek, waar mogelijk in het regulier onderwijs in de eigen wijk'*. Alle activiteiten van PPO richten zich op de realisatie van de volgende drie actielijnen:

1. Rotterdamse kinderen volgen thuis nabij, passend onderwijs
2. Ouders worden als samenwerkingspartner optimaal betrokken
3. Samenwerken op het snijvlak van onderwijs en zorg

De missie van PPO is het Rotterdamse basisonderwijs zo goed toe te rusten dat kinderen met specifieke onderwijsbehoeften terecht kunnen bij een reguliere basisschool in hun eigen wijk. Dit is een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid van alle aangesloten schoolbesturen. De medewerkers van PPO Rotterdam zetten zich hier dagelijks voor in. In al het handelen staat het kind centraal.

PPO Rotterdam kiest er bewust voor om de doelgroep waarvoor zij zich inzet niet strikt te beperken tot kinderen in de leerplichtige leeftijd. Een soepele overgang, dat wil zeggen met zo min mogelijk breuklijnen, heeft positieve effecten op kinderen, ouders en personeel (Dekker et al., 2016). Dat betekent dat de ondersteuning van PPO Rotterdam zich richt op Rotterdamse kinderen vanaf het moment dat onderwijs in beeld komt (als richtlijn wordt een leeftijd van 3,2 jaar aangehouden).

1.2 Doelstelling beleid Jonge Kind

Overgangsmomenten zijn kwetsbare, risicovolle momenten voor kinderen. Zo ook het overgangsmoment van de voorschoolse voorziening naar de basisschool. De start op school is een grote, spannende stap voor zowel het kind als de ouders. Voor sommige peuters is de overgang naar school een extra kwetsbaar moment. PPO Rotterdam ondersteunt in die gevallen bij de overgang van de voorschoolse voorziening naar school.

PPO wil de continuïteit van de leerlijn en de pedagogische aanpak waarborgen voor kinderen met een specifieke onderwijsondersteuningsbehoefte. Deze preventieve aanpak moet thuis zitten, met name onder jonge kinderen, voorkomen.

Door te ondersteunen bij het vinden van de meeste passende onderwijsplek, kunnen ouders kiezen voor de school die qua aanbod en klimaat het beste aansluit bij de onderwijsbehoeften van hun kind en het gezinsklimaat. PPO wil hiermee bereiken dat leerlingen direct op de juiste onderwijsplek binnenkomen met de eventuele extra zorg en ondersteuning die nodig is. Zo kan iedere kleuter een vliegende start maken in het onderwijs.

2 Werkwijze

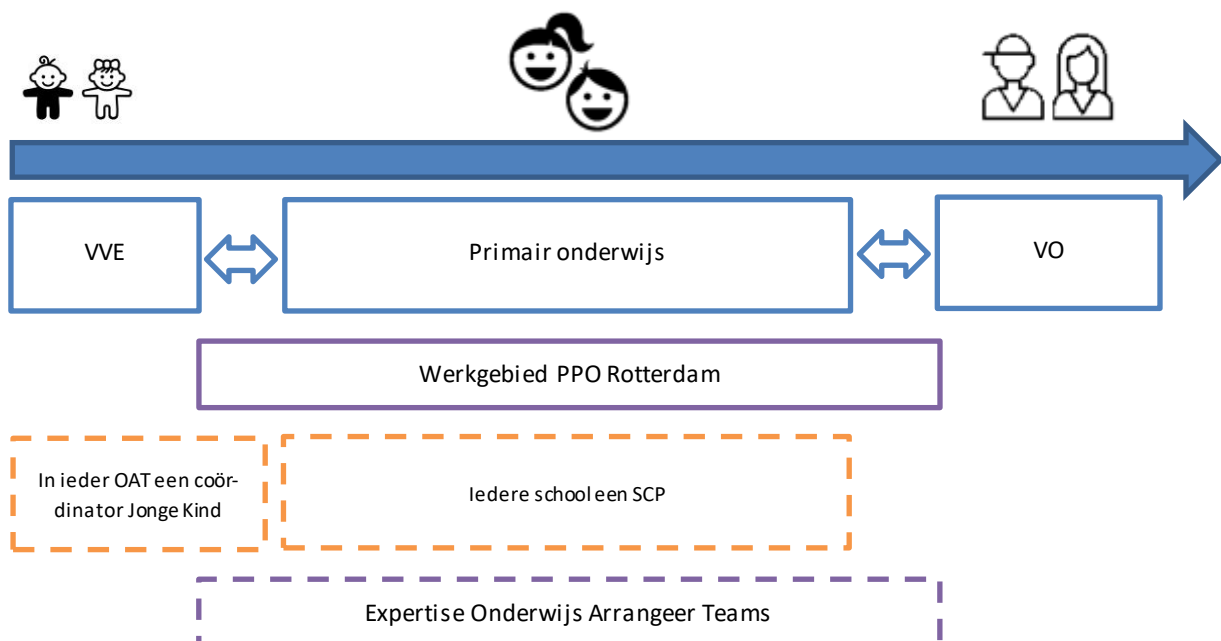
2.1 Werkwijze PPO Rotterdam

PPO Rotterdam heeft als werkgebied de stad Rotterdam (met uitzondering van Hoek van Holland en Rozenburg). Zij heeft de stad onderverdeeld in 9 Onderwijs Arrangeer Teams (OAT's) die ieder een deel van de stad bedienen. De OAT's functioneren als zelforganiserende teams en hebben diverse disciplines in de gelederen (gedragswetenschappers, ambulante begeleiders, leesspecialisten, HB-specialisten, ouderfunctionaris, et cetera). Uniek aan het Rotterdamse model is dat PPO aan iedere school een schoolcontactpersoon (SCP) verbonden heeft. De SCP denkt mee over de ondersteuning die de school het kind kan bieden en zoekt naar de kracht van zowel de school als de leerling. Daarnaast is de SCP voor de school het eerste aanspreekpunt bij vragen over onderwijssteuning en zoekt de SCP afstemming tussen school, leerkracht, ouder, eventueel jeugdhulpverlening en PPO Rotterdam zelf.

De SCP werkt een vastgesteld aantal uren op een of meerdere scholen. Op de school is hij of zij nauw betrokken bij de ontwikkeling van passend onderwijs. Er wordt voornamelijk preventief gewerkt om op die manier zoveel mogelijk opschaling naar het Onderwijs Arrangeer Team (OAT) te voorkomen.

2.2 Werkwijze Jonge Kind

Aanvullend op de bestaande organisatiestructuur van PPO, wordt in ieder OAT een coördinator Jonge Kind aangesteld. Deze coördinator is voor kinderdagverblijven en peuterspeelzalen het eerste aanspreekpunt wanneer er vragen en/of zorgen zijn over de onderwijstoeliding van jonge kinderen.

De taken van de coördinator Jonge Kind worden binnen het OAT uitgevoerd door de ouderfunctionaris. Binnen PPO is extra formatie beschikbaar gekomen voor uitbreiding van de uren van de ouderfunctionaris voor specifiek deze taak en uitbreiding van uren binnen de OAT's voor observaties en dergelijke op de voorschoolse voorzieningen.

De coördinator Jonge Kind zorgt binnen het OAT voor:

- Sociale kaart Jonge Kind (onderwijs- en zorg): het creëren van overzicht en weten hoe de lijntjes lopen. PPO Rotterdam gelooft in een teamgerichte aanpak op wijkniveau. In veel OAT's is al zicht op de lijntjes die lopen in de wijk. Ze moeten alleen geborgd en versterkt worden. Dit is een continu proces, omdat het landschap ook steeds verandert en in ontwikkeling is.
- Structurele samenwerking en verbinding:
 - Waarbij PPO Rotterdam niet langer uitgaat van 'overal zijn', maar zal worden toegewerkt naar 'daar zijn waar het ook echt effect heeft' en 'beter gevonden worden' (zie hiervoor ook het hoofdstuk communicatie). Tot en met het huidige schooljaar was PPO via de inzet van VSMW op meer dan 160 locaties in zeer beperkte mate aanwezig. De nieuwe manier van werken zal zorgen voor minder versnippering en een efficiëntere inzet van de beschikbare PPO ondersteuning, daar waar dat nodig is.
 - Het pro-actief opbouwen en onderhouden van het netwerk, bijvoorbeeld door het houden van presentaties in de wijk, regelmatig bezoeken van voorscholen, etc. Hierbij wordt de lijn van ontmoeten – kennisdelen – verdiepen zoveel mogelijk gevolgd. Ook de Portefeuillehouders Wijk¹ die binnen PPO Rotterdam actief zijn, kunnen hier een rol in spelen. Ook vanuit de Wijkplannen zijn er contacten met gebiedsadviseurs, CJG, et cetera. Het spreken van een 'gemeenschappelijke taal' helpt ook om de verbinding beter te maken.
 - Hierbij is de aansluiting met de gebiedsadviseur van de gemeente, de specialisten jonge kind uit de wijkteams (traject integrale vroeghulp) en de netwerkregisseur van het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) een belangrijk aandachtspunt. In overleg met gemeente en CJG moeten de rollen en verantwoordelijkheden nog verder uitgekristalliseerd worden. Vooral het vraagstuk wie op het domein 'jonge kind' de regie pakt in de wijk is hierbij essentieel. Hierbij wordt nadrukkelijk niet gestreefd naar een 'blauwdruk' per wijk (omdat de situatie in iedere wijk anders is). Heldere richtlijn t.a.v. dit regievraagstuk is dat PPO de regie heeft wanneer het om onderwijs en onderwijstoeliding gaat en SMW de regie heeft wanneer het om zorg en zorgtoeliding gaat.
 - Voor jonge kinderen waar zorg voorliggend is, is ook de samenwerking met de Zorg Onderwijs Specialisten (ZOS-ers) van de gemeente van groot belang.
- Verbinding en expertisedeling binnen het OAT: De coördinator Jonge kind werkt in het OAT samen met één of meerdere collega's die zich ook richten op het jonge kind maar misschien net een andere expertise hebben. Afhankelijk van de ondersteuningsvraag, kan de juiste expertise betrokken worden. Het jonge kind kan direct via de coördinator Jonge kind in beeld komen bij PPO, maar casussen kunnen ook via de schoolcontactpersoon (SCP) binnenkomen, wanneer er bijvoorbeeld een peuterspeelzaal aan een basisschool gekoppeld is. De SCP wordt bijvoorbeeld gevraagd te observeren in de peuterspeelzaal of mee te denken. Wanneer het gaat om casussen die vanuit BEO/MKC/KDC binnen komen, is samenwerking met de gedragswetenschappers van PPO belangrijk.
- Informatie en advies: het geven van informatie en advies aan ouders (bijvoorbeeld over speciaal onderwijs).
- Overdracht richting de SCP zodra het kind op een basisschool start.

Naast de structurele ondersteuning in het voorschoolse veld door middel van de inzet van een coördinator Jonge Kind zal er ook jaarlijkse gekeken worden of er ruimte is voor ontwikkeling en innovatie (in de vorm van pilots of projecten) op dit beleidsterrein.

¹ Portefeuillehouders Wijk zijn medewerkers van PPO die actief participeren in één van de 25 wijknetwerken (school directies en IB-ers) waarin scholen gezamenlijk, met financiële ondersteuning vanuit PPO, werken aan een dekkend netwerk in de wijk.

3 Communicatie

Bij iedere beleidswijziging speelt communicatie een belangrijke rol. Zowel binnen de eigen organisatie (intern) als richting de stakeholders in het veld (extern). Een succesvolle implementatie hangt samen met een goed communicatieplan en de inzet van de juiste communicatiemiddelen.

In dit hoofdstuk wordt kort ingegaan op de externe communicatie en de middelen die hierbij worden ontwikkeld en ingezet.

De externe communicatie kan worden ingedeeld aan de hand van drie fasen: voorbereidingsfase, ontwikkelfase en consolidatiefase. Iedere fase kent z'n eigen communicatiedoelen en middelen. In onderstaand tabel staan deze op hoofdlijnen weergegeven:

	Vorbereidingsfase	Ontwikkelfase	Consolidatiefase
	Schooljaar 2018/2019	Sept t/m december 2019	Vanaf januari 2020
Doelstelling	Informer en, draagvlak, input verkrijgen	Implementatie nieuw beleid, heldere uitleg nieuwe werkwijze Aan het eind van deze fase zal ook een eerste evaluatie plaatsvinden.	Alle betrokkenen weten welke rol PPO speelt in het voorschoolse veld en zijn bekend met de coördinatoren Jonge Kind en hun werkwijze. Jaarlijks zal deze werkwijze geëvalueerd worden (intern en extern).
Bestuurlijk	<ul style="list-style-type: none"> - Bestuurlijke kennismakingsronde langs aanbieders VVE - Informeren Algemene Vergadering PPO Rotterdam 	<ul style="list-style-type: none"> - Informeren bestuurlijk netwerk VVE aanbieders 	<ul style="list-style-type: none"> - Onderhouden bestuurlijk netwerk VVE aanbieders
Gemeente	<ul style="list-style-type: none"> - Afstemming met gemeentelijk beleid rondom Jonge Kind door middel van frequent overleg met de betreffende beleidsmedewerkers bij de gemeente 	<ul style="list-style-type: none"> - Presentatie/toelichting in Sectorkamer Jonge Kind en klankbordgroep Jonge Kind - Continuering afstemmingsoverleg 	<ul style="list-style-type: none"> - Continuering afstemmingsoverleg
Stakeholders in de wijk	<ul style="list-style-type: none"> - Aankondiging beleidswijziging 	<ul style="list-style-type: none"> - Startbijeenkomst op OAT/wijk niveau - Aansluiten bij bestaande overleggen in de wijk 	<ul style="list-style-type: none"> - Doorontwikkeling communicatiemiddelen

		Met daarbij inzet van de communicatietoolbox, bestaande uit: <ul style="list-style-type: none"> - Filmpje - Infographic - Presentatie 	
VVE-locaties	- Aankondiging beleidswijziging	- Infographic - Ouderfolder	idem
Ouders	- Aanpassing website PPO m.b.t. informatie voor ouders jonge kind	- Toevoegen filmpje en Infographic aan website - Aanpassen ouderfolder	idem

Bijlage 1

PPO Rotterdam ontvangt jaarlijks middelen van het ministerie van OCW voor *'schoolmaatschappelijk werk in het kader van veiligheid en opvang risicoleerlingen'*. OCW bepaalt de hoogte van het bedrag op basis van het leerlinggewicht per school. Deze regeling is gestart in 2005 om een impuls te geven aan het schoolmaatschappelijk werk (SMW) op scholen in grote steden met veel gewichtenleerlingen waar zich een cumulatie van problemen voordoet. Deze middelen werden binnen Rotterdam van oudsher (in opdracht van de toenmalige samenwerkingsverbanden WSNS Noord en Zuid) ingezet op Voorschools maatschappelijk werk (VSMW). Bij de start van PPO, in augustus 2014, is deze werkwijze voortgezet en werden de middelen deels ingezet via 9 verschillende aanbieders van VSMW in de stad en deels in de vorm van ouderfunctionarissen.

Al in het eerste ondersteuningsplan van PPO (2014-2016) staat dat is afgesproken verder te onderzoeken en uit te werken op welke wijze de ondersteuning in de voorschoolse periode in de samenwerking en ondersteuningsstructuur kan worden ingebed. In juni 2016 is daarom een nieuw inhoudelijk beleidskader opgesteld met als beoogde doel een kwaliteitsslag te maken in het VSMW. Tegelijkertijd was er vanaf 2016 een daling in de middelen die PPO jaarlijks via deze regeling ontvangt en gaf de verantwoording van de 9 VSMW aanbieders onvoldoende houvast om aan te kunnen tonen dat de verstrekte middelen doelmatig en efficiënt werden ingezet.

In afstemming met alle betrokkenen (gemeente, VSMW-aanbieders en MEE) zijn toen drie scenario's opgesteld om het gevoerde beleid te herijken. Uitgangspunten bij het vormgeven van nieuw beleid waren:

1. Bekostiging vindt volledig plaats uit de middelen die PPO Rotterdam van OCW ontvangt voor schoolmaatschappelijk werk in het kader van veiligheid en opvang risicoleerlingen. PPO Rotterdam investeert geen eigen middelen.
2. Het beleid wordt zo ingericht, dat er makkelijk ingesprongen kan worden op meer of minder middelen vanuit OCW, bijvoorbeeld door in het beleid te werken met (tijdelijke) projecten en pilots.
3. Het beleid wordt versimpeld. De nieuwe situatie moet een werkbare situatie opleveren voor zowel kinderopvangorganisaties, SMW-aanbieders en PPO Rotterdam. Wat betekent: vaste/bekende contactpersonen, tegengaan van bestuurlijke drukte, heldere opdrachtgever, zoveel mogelijk in stand houden van bestaande relaties.
4. het beleid blijft zich focussen op de huidige twee onderwerpen, omdat die nog steeds relevant en actueel zijn, namelijk: 1. Het jonge kind (de overgang van voorschoolse periode naar school, waarbij het uitgangspunt de doorgaande leer- / ontwikkelingslijn van alle kleuters is en 2. Ouders.

Uiteindelijk heeft PPO gekozen voor het derde scenario: het realiseren van een nieuwe werkwijze. Dit scenario beschrijft een eerste aanzet voor een nieuwe aanpak rond de thema's *het jonge kind* en *ouders*. In overleg is besloten de nieuwe aanpak fasegewijs in te voeren. In schooljaar 2017/2018 is richting de VSMW aanbieders gecommuniceerd dat het budget voor schooljaar 2018/2019 fors lager zou zijn wegens de teruglopende impuls gelden vanuit OCW en het niet langer bijpassen van PPO vanuit eigen middelen. In september 2018 zijn alle VSMW aanbieders per brief geïnformeerd over het stopzetten van het budget per einde contractperiode (1 augustus 2019). Dit betekent dat het huidige schooljaar (2018/2019) het laatste jaar is waarin de middelen op de huidige manier worden ingezet. Gedurende het schooljaar zal, uiteraard in afstemming met alle betrokkenen, scenario 3 verder uitgewerkt worden. Deze notitie betreft de verdere uitwerking.

Meer informatie over het samenwerkingsverband en passend onderwijs is te vinden op onze website:

www.pporotterdam.nl

info@pporotterdam.nl
010 303 1400

Postbus 22171 | 3003 DD | Rotterdam